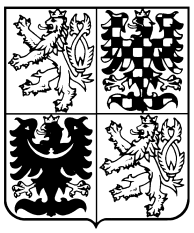

Sbírka zákonů a mezinárodních smluv

ČESKÁ REPUBLIKA

Zpřístupněna dne 15. ledna 2026

Nález Ústavního soudu č. 3/2026 Sb.

Nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 30/25 ve věci návrhu na zrušení § 2 odst. 5 a 6 zákona č. 67/2022 Sb., o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění zákona č. 24/2025 Sb.

3

NÁLEZ
Ústavního soudu
ze dne 10. prosince 2025

sp. zn. Pl. ÚS 30/25 ve věci návrhu na zrušení § 2 odst. 5 a 6 zákona č. 67/2022 Sb., o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění zákona č. 24/2025 Sb.

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl pod sp. zn. Pl. ÚS 30/25 dne 10. prosince 2025 v plénu složeném z předsedy soudu Josefa Baxy a soudkyň a soudců Lucie Dolanské Bányaiové, Josefa Fialy, Milana Hulmáka, Veroniky Křesťanové, Zdeňka Kühna, Kateřiny Ronovské, Dity Řepkové, Martina Smolka, Jana Svatoně (soudce zpravodaj), Pavla Šámala, Jana Wintra a Daniely Zemanové o návrhu skupiny senátorů, za niž jednají senátoři Mgr. Jan Grulich a Mgr. Jiří Růžička a která je zastoupena JUDr. Janem Malým, Ph.D., advokátem, sídlem Moravské náměstí 754/13, Brno, na zrušení § 2 odst. 5 a 6 zákona č. 67/2022 Sb., o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění zákona č. 24/2025 Sb., za účasti Parlamentu jako účastníka řízení a veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí jako vedlejších účastníků řízení,

takto:

Ustanovení § 2 odst. 5 a 6 zákona č. 67/2022 Sb., o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění zákona č. 24/2025 Sb., se ruší uplynutím dne vyhlášení tohoto nálezu.

Odůvodnění

I.
Předmět řízení a znění napadených zákonných ustanovení

1. Návrhem podle § 64 odst. 1 písm. b) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, došlým Ústavnímu soudu dne 21. 7. 2025, se skupina 20 senátorek a senátorů Senátu (dále jen „navrhovatelka“) domáhá, aby Ústavní soud v řízení podle čl. 87 odst. 1 písm. a) Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“) zrušil § 2 odst. 5 a 6 zákona č. 67/2022 Sb., o opatřeních v oblasti školství v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění zákona č. 24/2025 Sb.

2. Důvodem derogace napadených ustanovení má být jejich rozpor s ústavním pořádkem, zejména s ústavními principy zakotvenými v čl. 6 Ústavy, čl. 1, čl. 3 odst. 1 a čl. 33 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina"), čl. 28 Úmluvy o právech dítěte, čl. 2 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva"), jakož i čl. 26 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech (dále jen „Pakt").

3. Napadená ustanovení znějí takto:

§ 2
Přijímání k předškolnímu vzdělávání a k základnímu vzdělávání

…

(5) Ředitel základní školy může v dohodě se zřizovatelem stanovit výhradně pro cizince zápis k základnímu vzdělávání v době od 1. června do 15. července. Cizinec nemůže v této škole podat přihlášku k zápisu konaném v termínu podle § 34 odst. 2 nebo § 36 odst. 4 školského zákona.

(6) Pokud ředitel školy stanoví zápis podle odstavce 5, oznámí místo a dobu jeho konání nejpozději spolu s oznámením místa a doby konání zápisu podle školského zákona. Na zápis podle odstavce 5 se vztahují pravidla pro zápis podle školského zákona, s výjimkou termínu konání podle § 34 odst. 2 a § 36 odst. 4 školského zákona.

4. Současně navrhovatelka požádala o přednostní projednání návrhu (§ 39 zákona o Ústavním soudu), a to z důvodu závažnosti a naléhavosti věci, které jsou dány možnými dopady na nezletilé děti válečných uprchlíků, tj. na zranitelnou skupinu obyvatel. Není podle ní žádoucí, aby možnost realizace tzv. vyhrazených zápisů dopadla na zápisy konané ve školním roce 2025/2026 (tj. pro školní rok 2026/2027) a možná segregace se týkala dalšího ročníku dětí nastupujících ke školní docházce.

II.
Navrhovatelčina argumentace

II. a)
Neústavnost legislativního procesu

5. Úvodem navrhovatelka zmiňuje, že napadená ustanovení byla do zákona č. 67/2022 Sb. vnesena zákonem č. 24/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, a to na základě pozměňovacího návrhu ke sněmovnímu tisku č. 727, který podala poslankyně Renáta Zajíčková dne 18. 9. 2024 (dále jen „pozměňovací návrh"). Hlasování o návrhu v Poslanecké sněmovně proběhlo dne 18. 12. 2024 jako hlasování č. 73 (o pozměňovacích návrzích) a č. 74 (o návrhu zákona jako celku). Senát k návrhu zákona v rámci projednání dne 22. 1. 2025 nepřijal usnesení, avšak na základě diskuze vedené ve výborech a na své schůzi přijal doprovodné usnesení č. 86, kterým vládě doporučil, aby zajištění vzdělávání žáků – cizinců (osob s dočasnou ochranou) bylo upraveno novelou zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, jiným způsobem než prostřednictvím možnosti konání zápisů ve více termínech a dále aby nebylo prodlužováno automatické opakování zápisů do škol v odlišných termínech, a vyzval, aby ve školním roce 2024/2025 k tomuto opatření docházelo pouze ve zcela výjimečných případech, a ne plošně.

6. Současně navrhovatelka upozorňuje, že pozměňovací návrh neprošel standardním připomínkovým řízením, a nemohl tak být předmětem případné odborné diskuze, a že byl prezentován stručným odůvodněním (bez důvodové zprávy a odborného stanoviska). Účelem původního návrhu zákona byla změna mechanizmu prodlužování dočasné ochrany a zavedení nového typu dlouhodobého pobytu, doplňkově úpravy v sociálním zabezpečení držitelů dočasné ochrany, a nikoliv vzdělávání. Podotýká, že kdyby byla jeho součástí napadená ustanovení, byla by předmětem připomínek Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT"), které veřejně vyjádřilo svůj nesouhlas s nimi. Také z doprovodného usnesení je patrno, že na pozměňovacím návrhu nepanovala shoda, naopak byl předmětem poměrně rozsáhlé diskuze, a neobdržel ani pozitivní stanoviska ve výborech Senátu. Namítá, že pozměňovací návrh vybočil z prostoru vyhrazeného pozměňovacím návrhům, neboť se účel původního návrhu zákona rozchází s účelem pozměňovacího návrhu, takže nešlo o pozměňovací návrh v materiálním smyslu, resp. šlo o tzv. legislativní přílepek.

7. S poukazem na nález Ústavního soudu ze dne 15. 2. 2007 sp. zn. Pl. ÚS 77/06 (N 30/44 SbNU 349; 37/2007 Sb.) navrhovatelka tvrdí, že legislativní proces byl neústavní, neboť způsob přijetí odporoval nejen příslušným ustanovením zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „jednací řád"), ale došlo i k narušení principu dělby moci „s důsledky pro principy tvorby souladného, přehledného a předvídatelného práva", které jsou spojeny s atributy demokratického právního státu, jakož i k obcházení zákonodárné iniciativy (čl. 41 Ústavy) a k porušení práva vlády vyjádřit se k návrhu zákona (čl. 44 Ústavy).

8. Současně navrhovatelka vyjádřila pochybnost ohledně samotného přijetí pozměňovacího návrhu, neboť v prvním hlasování (č. 69) byl návrh zamítnut, poté proběhla další dvě hlasování o jiných pozměňovacích návrzích. Následně se poslanec Radek Vondráček přihlásil s námitkou, které Poslanecká sněmovna vyhověla (hlasování č. 72), a v opakovaném hlasování (č. 73) byl pozměňovací návrh přijat. Nešlo však o námitku vyjádřenou při hlasování ani bezprostředně po něm (§ 76 odst. 5 jednacího řádu), a tudíž měl platit výsledek prvního hlasování. Podle navrhovatelky jde o zneužití institutu námitky proti hlasování zakládající další neústavnost legislativního procesu.

9. Navrhovatelka, dovolávajíc se čl. 2 odst. 2 a 3 Listiny, tvrdí, že napadená ustanovení jsou nejednoznačná a neurčitá, a že proto nesplňují atributy právního předpisu [nález ze dne 27. 11. 2012 sp. zn. Pl. ÚS 1/12 (N 195/67 SbNU 333; 437/2012 Sb.)]. Důvodem má být, že v § 2 odst. 5 zákona č. 67/2022 Sb. se hovoří o řediteli základní školy a o zápisu k povinné školní docházce, odkazuje se však na § 34 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, který upravuje zápis k předškolnímu vzdělání, což způsobuje aplikační nejistotu a znemožňuje adresátům zákona přesně určit, jaká práva a povinnosti z něho vyplývají.

II. b)
Neústavnost napadených ustanovení

10. Navrhovatelka úvodem vysvětluje, že podstatou napadených ustanovení je umožnění tzv. zvláštního termínu zápisu k základnímu vzdělávání, a to po dohodě ředitele konkrétní základní školy se zřizovatelem. Tzv. zvláštní termín zápisu se má konat od 1. 6. do 15. 7. běžného roku a týkat se má výhradně cizinců, kterým byla poskytnuta dočasná ochrana podle zákona č. 65/2022 Sb. Tato kategorie cizinců není oprávněna podat přihlášku k zápisu do základní školy, která tento postup uplatní, v řádném termínu stanoveném školským zákonem, který se vyhlašuje v měsíci dubnu. Dále uvádí, že pozměňovací návrh byl zdůvodněn tak, že „napomůže rovnoměrnému rozložení cizinců podle zákona č. 65/2022 Sb. mezi jednotlivými školami, tj. jejich lepší integraci do většinové společnosti. Touto možností se umožní ředitelům a zřizovatelům škol lépe pracovat s kapacitami a rovnoměrněji umisťovat ukrajinské děti do prvních tříd". To však není podloženo empirickými daty, studií nebo analýzou, je to podle navrhovatelky „čistě účelové".

11. Neústavnost napadených ustanovení spatřuje navrhovatelka v tom, že umožňují přijímání diskriminačních opatření ve vzdělávání, která nesledují žádný legitimní cíl, který by to ospravedlnil, kdy navíc hrozí, že taková opatření budou rozšiřována na jiné skupiny obyvatel. Argumentuje tím, že když se k danému opatření přistoupí, nastane jistě situace, kdy pro zvláštní termín zápisu již nebude v konkrétních školách žádné volné místo, a to ani pro děti s dočasnou ochranou s místem pobytu v jejich spádovém obvodu. Zákonná úprava výslovně ředitele školy nezakazuje v rámci běžných zápisů v měsíci dubnu přijmout na volná místa „nespádové" uchazeče, kteří tak „zaberou" místa dětem s dočasnou ochranou. Zřizovatel více škol může „určit", které školy tzv. zvláštní zápis vyhlásí, což může vést k tomu, že se cizinci budou primárně hlásit na jedinou školu, kde tzv. zvláštní zápis neproběhne, čímž fakticky dojde k segregaci, kdy cizinci budou koncentrováni na jediné škole. Navíc se může na společném postupu domluvit i několik zřizovatelů, v důsledku čehož mohou vznikat tzv. segregované školy v určitých oblastech.

12. V návaznosti na to navrhovatelka upozorňuje, že umisťování dětí s určitou znevýhodňující charakteristikou (etnický původ, mateřský jazyk, sociální vyloučení, zdravotní znevýhodnění apod.) je v rozporu s aktuálním stavem vědeckého poznání. Podle něho vede segregace ke zvyšování školní neúspěšnosti, horšímu přístupu k zaměstnání, zhoršování zdravotního stavu, naopak odstranění segregace vede k snižování míry trestné činnosti, zvyšování společenské soudržnosti, důvěry v demokratické principy a všestranný společenský rozvoj. Napadená ustanovení kolidují s doporučeními mezinárodních institucí i vládou schválenou „Strategií vzdělávací politiky do roku 2030+", která jako „Strategický cíl 2" stanovuje zajištění rovného přístupu ke kvalitnímu vzdělávání, jehož má být dosaženo omezením segregačních tendencí ve školství (kapitola 2.2, opatření č. 3). Zde se výslovně uvádí, že k segregačním tendencím může vést účelové využívání spádovosti ve městech, a doporučuje se podpora škol postižených segregací a metodická práce se zřizovateli škol v oblasti spádovosti a přijetí opatření směřujících k omezení segregačních tendencí.

13. Navrhovatelka má za to, že napadená úprava porušuje mezinárodní závazky České republiky, neboť je v rozporu se zákazem diskriminace podle čl. 14 Úmluvy a čl. 26 Paktu. Poukazuje na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva (dále též jen „ESLP") ze dne 21. 6. 2011 ve věci *Ponomaryovi proti Bulharsku*, stížnost č. 5335/05, v němž se uvádí, že diskriminací se rozumí rozdílné zacházení bez objektivního a racionálního důvodu, a na rozsudek ze dne 10. 3. 2011 ve věci *Kiyutin proti Rusku*, stížnost č. 2700/10, z něhož má plynout, že držitelé dočasné ochrany jsou zvláště zranitelnou skupinou, u níž je míra „posuzovací volnosti státu" velmi úzká (body 63 a 74). Zmiňuje také Obecné doporučení č. 30 a 31 (2005) Výboru OSN pro odstranění rasové diskriminace.

14. Právní úprava, která plošně, bez individuálního důvodu znemožňuje určité skupině obyvatel (určené v tomto případě typem pobytového oprávnění) konat povinnou školní docházku podle podmínek stanovených zákonem a platných pro veškeré ostatní subjekty v téže situaci (tj. nástupu k této docházce), vede podle navrhovatelky ke zjevné diskriminaci při realizaci práva na vzdělávání. Závažnost situace zvyšuje skutečnost, že jde o povinnou školní docházku a této skupině, resp. zákonným zástupcům se komplikuje plnění zákonné povinnosti. Napadená právní úprava, namísto aby podporovala a rozšiřovala přístup k základnímu vzdělání, jak předpokládá čl. 28 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, tento přístup dotčené skupině dětí komplikuje. Nebudou-li moci děti nastoupit do spádové základní školy, vyvolá to nutnost dojíždění většího počtu dětí a může to vést k neschopnosti jejich rodičů, s ohledem na demografickou situaci především samotných matek, nastoupit do zaměstnání nebo v něm pokračovat kvůli doprovázení dětí. V krajním případě to může vést k nenastoupení některých dětí do školy. Omezí to také možnost dětí zapojit se do volnočasových a jiných aktivit v místě bydliště, a tím i jejich integrace.

15. Vzniká i neodůvodněná nerovnost mezi jednotlivými skupinami cizinců (v širším smyslu), neboť cizinci bez dočasné ochrany (s místem pobytu ve spádovém obvodu) se účastní běžného zápisu a mají stejný nárok na přijetí jako čeští občané. Samotné rozlišovací kritérium (dočasná ochrana) postrádá jakoukoliv racionalitu. Absurdním důsledkem je, že pro cizince je výhodnější nepožívat dočasné ochrany, ač jde o osoby, které byly donuceny opustit svůj domov kvůli vojenské agresi.

16. S odvoláním na judikaturu Ústavního soudu navrhovatelka tvrdí, že s ohledem na nedostatečné zdůvodnění pozměňovacího návrhu není jasné, o jaké veřejné hodnoty se rozdílný přístup opírá, a proto přijatá právní úprava nabývá prvku svévole [nález ze dne 18. 8. 2004 sp. zn. Pl. ÚS 7/03 (N 113/34 SbNU 165; 512/2004 Sb.)], resp. že zde pro něj žádné objektivní a rozumné důvody neexistují [nálezy ze dne 15. 5. 2012 sp. zn. Pl. ÚS 17/11 (N 102/65 SbNU 367; 220/2012 Sb.) a ze dne 21. 1. 2003 sp. zn. Pl. ÚS 15/02 (N 11/29 SbNU 79; 40/2003 Sb.)]. Poukazuje na to, že se Ústavní soud (v nálezu ze dne 15. 11. 2023 sp. zn. III. ÚS 1068/22), Nejvyšší soud (v rozsudku ze dne 5. 5. 2022 sp. zn. 25 Cdo 473/2021) i ESLP (v rozsudcích ze dne 30. 3. 2023 ve věci *Szolcsán proti Maďarsku*, stížnost č. 24408/16, a ze dne 13. 11. 2007, ve věci *D. H. proti České republice*, stížnost č. 57325/00) vyjádřily proti segregačním opatřením.

17. Vzhledem k judikatuře i právní úpravě [zejména v podobě zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon)] nemůže podle navrhovatelky obstát opatření, které segregaci ve vzdělávání zakotvuje jako přípustné řešení, závislé jen na rozhodnutí ředitele a zřizovatele. Přitom není rozhodné, zda motivem takového rozhodnutí jsou případné nepřiměřené požadavky týkající se vzdělávání žáků s jiným mateřským jazykem.

18. Navrhovatelka informuje, že osob s dočasnou ochranou je nyní cca 370 000, z toho je dětí do 18 let asi 90 000, a že podle údajů MŠMT jsou kapacity základních škol v souhrnu dostačující. Nezpochybňuje, že v důsledku přijetí vyššího počtu dětí s odlišným jazykem než češtinou se mohou školy ocitnout v komplikované situaci, řešením však nemohou být diskriminační opatření, ale systémová, metodická a dlouhodobá podpora škol v integračních aktivitách ze strany státu. Argumentuje, že zákon č. 67/2022 Sb. obsahuje mechanizmy, jak základní školu zajistit cizincům s dočasnou ochranou (§ 2 a 7), které jsou přiměřenější a šetrnější k právům žáků, s tím, že napadená právní úprava, pokud by snad sledovala legitimní cíl, neobstojí ani v testu proporcionality, neboť není skutečně potřebná, resp. nezbytná. Dodává, že uvedený zákon již obdobnou právní úpravu obsahoval, ta však byla přijata za zcela odlišné situace, kdy z Ukrajiny přicházel velký počet osob, což vytvářelo nápor na školský systém, a kdy nebylo známo, kolik osob přijde a jak dlouho zde zůstanou.

III.
Procesní předpoklady řízení

19. Ústavní soud nejprve zkoumal, zda jsou naplněny procesní předpoklady řízení. Návrh byl podán aktivně legitimovanou navrhovatelkou, tj. skupinou 20 senátorek a senátorů [§ 64 odst. 1 písm. b) zákona o Ústavním soudu], a Ústavní soud je k jeho projednání příslušný [čl. 87 odst. 1 písm. a) Ústavy].

IV.
Průběh řízení před Ústavním soudem

20. Ústavní soud podle § 69 odst. 1 zákona o Ústavním soudu vyzval Poslaneckou sněmovnu a Senát, jednající jménem Parlamentu (jako účastníka řízení), aby se vyjádřily k návrhu na zahájení řízení. Dále pak podle § 69 odst. 2 a 3 zákona o Ústavním soudu vyzval vládu, veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí, aby v zákonem stanovené lhůtě sdělili, zda vstupují (jako vedlejší účastníci) do řízení, a aby se případně k danému návrhu vyjádřili.

IV. a)
Vyjádření Poslanecké sněmovny

21. Poslanecká sněmovna prostřednictvím své předsedkyně Markéty Pekarové Adamové ve vyjádření ze dne 2. 9. 2025 sdělila, že napadená ustanovení byla do zákona č. 67/2022 Sb. vložena zákonem č. 24/2025 Sb. Návrh tohoto zákona byl předložen vládou Poslanecké sněmovně v 9. volebním období dne 12. 6. 2024 a rozeslán dne následujícího jako sněmovní tisk 727/0. První čtení proběhlo dne 25. 6. 2024, návrh zákona byl přikázán k projednání výboru pro bezpečnost jako garančnímu výboru a výboru pro sociální politiku. Posledně uvedený výbor ho projednal a vydal dne 11. 7. 2024 usnesení s doporučením jeho schválení (tisk 727/1), výbor pro bezpečnost ho projednal a vydal dne 6. 9. 2024 usnesení s pozměňovacími návrhy. Druhé čtení se uskutečnilo na 115. schůzi dne 22. 10. 2024, kde byl v podrobné rozpravě jako sněmovní dokument 4956 načten pozměňovací návrh, všechny pozměňovací návrhy byly zpracovány jako tisk 727/3. Třetí čtení bylo zahájeno dne 20. 11. 2024 a pokračovalo ve dnech 6. 11. a 18. 12. 2024, kde byl pozměňovací návrh hlasováním č. 69 zamítnut, kdy ze 176 poslankyň a poslanců hlasovalo 84 pro a 29 proti. Poslanec Radek Vondráček toto hlasování zpochybnil a hlasováním č. 72 byl jeho návrh přijat (ze 177 přítomných 170 hlasovalo pro a 2 proti). Hlasováním č. 73 byl pozměňovací návrh schválen, neboť ze 176 přítomných 121 hlasovalo pro a 28 proti. V závěrečném hlasování o návrhu zákona jako celku z přítomných 177 bylo pro 99 a 78 proti. Návrh zákona byl přijat. Návrh zákona byl postoupen Senátu dne 30. 12. 2024, který ho zařadil na svou 5. schůzi dne 22. 1. 2025, usnesení však k němu nepřijal (pouze doprovodné usnesení). Zákon byl doručen prezidentovi republiky k podpisu dne 30. 1. 2025, prezident ho podepsal dne 6. 2. 2025. Zákon byl vyhlášen dne 10. 2. 2025 ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv v částce 24 pod č. 24/2025 Sb. Podle Poslanecké sněmovny byl zákon schválen potřebnou většinou poslankyň a poslanců, podepsán příslušnými ústavními činiteli a řádně vyhlášen, přičemž zákonodárný sbor jednal v přesvědčení, že přijatý zákon je v souladu s Ústavou a s právním řádem.

IV. b)
Vyjádření Senátu

22. Senát prostřednictvím svého předsedy Miloše Vystrčila ve vyjádření ze dne 27. 8. 2025 uvedl, že zákon č. 67/2022 Sb. obsahoval v období od 24. 1. 2023 do 31. 8. 2024 téměř totožnou úpravu a obdobnou úpravu i předtím, v období od 1. 9. 2024 do 10. 2. 2025 zvláštní zápis upraven nebyl, a to v důsledku přijetí zákona č. 454/2023 Sb. Dále uvedl, že návrh zákona č. 24/2025 Sb., postoupený Poslaneckou sněmovnou dne 30. 12. 2024, byl projednán v Senátu jako tisk č. 35 v 15. funkčním období. Garanční výbor ho projednal dne 15. 1. 2025 a přijal usnesení č. 29, kterým doporučil vrátit návrh zákona s pozměňovacím návrhem, kterým by byla vypuštěna napadená úprava. Výbor pro sociální politiku ho projednal dne 14. 1. 2025 a přijal usnesení č. 14, které obsahovalo mj. stejné doporučení. Ústavně-právní výbor jej projednal téhož dne, avšak žádné usnesení nepřijal, protože žádný ze třech pozměňovacích návrhů nezískal podporu. Výbor pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva a petice návrh projednal dne 16. 1. 2025 a přijal usnesení č. 25, ve kterém doporučil mj. vypuštění dané právní úpravy. Současně přijal doprovodné usnesení č. 26, v němž upozornil na problematické aspekty a vyzval vládu k některým opatřením.

23. Senát se návrhem zabýval na své 5. schůzi dne 22. 1. 2025. V mnohahodinové diskusi vystoupili odpůrci i příznivci návrhu zákona, kontroverzně byla vnímána problematika, která se stala předmětem pozměňovacích návrhů obsažených ve zmíněných usneseních výborů. Po skončení obecné rozpravy bylo hlasováno (hlasování č. 5) o návrhu zákona ve znění postoupeném Poslaneckou sněmovnou, v němž se ze 73 přítomných senátorek a senátorů vyslovilo pro přijetí 21 a proti bylo 27, poté bylo přistoupeno k hlasování o návrhu na zamítnutí zákona (hlasování č. 6), ale ani tento návrh nebyl přijat, neboť pro se vyslovilo 15 a proti bylo 47 ze 74 přítomných. Následně zahájil předsedající podrobnou rozpravu, ale protože se do ní nikdo nepřihlásil, bylo přistoupeno k hlasování o pozměňovacích návrzích, které byly součástí usnesení výborů, žádný však nebyl přijat. Senát nepřijal žádné usnesení a podle čl. 46 odst. 3 Ústavy nastala domněnka přijetí návrhu zákona. Nad rámec toho Senát přijal tzv. doprovodné usnesení týkající se vzdělávání a zápisů do škol. Závěrem Senát konstatoval, že při projednávání návrhu zákona postupoval v mezích Ústavou stanovené kompetence a ústavně předepsaným způsobem.

IV. c)
Vyjádření vlády

24. Vláda v dopise ze dne 10. 9. 2025 Ústavnímu soudu sdělila, že svého práva vstoupit do řízení v postavení vedlejšího účastníka (§ 69 odst. 2 zákona o Ústavním soudu) nevyužije.

IV. d)
Vyjádření veřejného ochránce práv a ochránce práv dětí

25. Veřejný ochránce práv a ochránce práv dětí (dále též jen „ochránci“ či „vedlejší účastníci“) Ústavnímu soudu ve společném dopise ze dne 15. 9. 2025 sdělili, že vstupují do řízení. Zmínili činnosti, které vykonávají v rámci své působnosti v oblasti, která s řešenou problematikou souvisí, a s návrhem i jeho odůvodněním se ztotožnili. Současně prezentovali poznatky ze své činnosti, konkrétně že vzdělávání ukrajinských dětí se stalo důležitým tématem, které řeší na různých platformách, např. účastí ve Výkonném výboru grémia pro adaptaci a integraci držitelů dočasné ochrany, ve Výboru pro práva cizinců Rady vlády pro lidská práva či v Pracovní skupině Úřadu vlády k dětem – migrantům. Problémem jsou děti, které zde žijí, ale nechodí do školy. Mezi podněty zaznamenali případ, kdy nezletilý Ukrajinec s dočasnou ochranou se dva roky nevzdělával, protože ho všechny oslovené školy z kapacitních důvodů odmítaly přijmout. Během šetření vyšlo najevo, že kapacita základních škol v Praze je nedostatečná, neboť se nepodařilo umístit desítky ukrajinských dětí, a že v České republice může být až několik tisíc nescholarizovaných dětí.

26. Dále ochránci zmiňují, že proti napadeným ustanovením se vyslovili ihned po jejich přijetí tak, že jsou neopodstatněná a škodlivá, a podpořili doporučení Senátu. Za znepokojivé považují, že se do zákona dostala na základě pozměňovacího návrhu, tedy aniž by proběhlo mezirezortní připomínkové řízení, kde by mohli své výhrady vyjádřit, a bez širší diskuse, navzdory tomu, že se s nimi neztotožnil Senát, Ministerstvo vnitra ani MŠMT, které se naopak aktivně snaží užívání zvláštních zápisů metodicky usměrnit.

27. Zmínili, že se obrátili na organizaci META, o. p. s., (dále též jen „META“), která podporuje žáky s odlišným mateřským jazykem v rovném přístupu ke vzdělání, ohledně jejích zkušeností se zápisy na školní rok 2025/2026. Podle informací této organizace v prvním termínu se většina volných míst zaplnila českými dětmi a pro druhý termín určený ukrajinským dětem jich zbylo jen málo nebo žádné. Koordinace zřizovatelů spíše neprobíhala nebo byly děti umístěny do škol, o které čeští rodiče neměli zájem, čímž docházelo k segregaci. Nastaly i případy, kdy děti nebyly přijaty nikam, a tak zůstávaly na čekacích listinách i několik měsíců. Současně zřejmě mnoho škol ke dvojím zápisům nepřistoupilo, což uvedená organizace vysvětluje mimo jiné metodickým vedením MŠMT. Za problematickou považuje zejména situaci v Praze, kde jsou některé školy přetížené.

28. Ochránci se ztotožnili s právní argumentací navrhovatelky a dále ji rozvinuli tak, že napadená ustanovení omezují přístup ukrajinských dětí ke vzdělávání, čímž zasahují do jejich práva zaručeného čl. 33 odst. 1 Listiny s tím, že i když jde o sociální právo, kterého se lze domáhat v mezích zákona, má nepodmíněné, přímo použitelné jádro, jehož součástí je i zásada nediskriminace (čl. 1 a čl. 3 odst. 1 Listiny). Posledně uvedené ustanovení zakotvuje akcesorickou rovnost ve vztahu k jiným základním právům a zakazuje diskriminaci z vyjmenovaných důvodů.

29. Napadená ustanovení podle ochránců neobstojí v tzv. testu diskriminace. Děti ukrajinských uprchlíků tvoří ve vztahu k přístupu ke vzdělání a přijímání do prvních tříd srovnatelnou skupinu s českými dětmi a s ostatními zahraničními dětmi. Důvodem odlišného zacházení je nejenom pobytový status, ale především ukrajinská národnost (státní příslušnost), neboť přímým „terčem“ napadených ustanovení jsou ukrajinské děti. Jde tedy o tzv. podezřelý důvod. Méně příznivé zacházení spočívá v tom, že mohou být v době konání zvláštních zápisů již všechna místa obsazena a ukrajinské děti se nebudou mít kde vzdělávat, a byť k tomu nedochází často, už i takové případy byly zaznamenány. Reálnou hrozbou je vznik segregovaných škol, přičemž o škodlivosti a protiprávnosti takového jevu nejsou pochybnosti. Kromě toho zápis do první třídy představuje v životě dítěte důležitý milník a vyčlenění z něho může být pro ukrajinské děti zraňující a stigmatizující. S ohledem na „podezřelý“ důvod odlišného zacházení je třeba napadená ustanovení podrobit nejpřísnější míře přezkumu proporcionality zvoleného řešení vzhledem ke sledovanému cíli, tedy zda sledují legitimní cíl vhodnými, nezbytnými a přiměřenými prostředky.

30. Podle ochránců zmíněný legitimní cíl chybí. V této souvislosti poukazují na legislativní vývoj u tzv. zvláštních zápisů i na zdůvodnění pozměňovacího návrhu. Podle nich by zde formulovaný cíl mohl být legitimní, jestliže by šlo o objektivně zdůvodněný, promyšlený a desegregační návrh, čemuž ale nic nenasvědčuje. Není zřejmé, v čem prospěšné by mělo být rovnoměrnější rozložení výhradně ukrajinských uprchlíků, netýkají-li se zvláštní zápisy dětí s odlišným mateřským jazykem. Toto zdůvodnění spíš zakrývá skutečný záměr – pomoci některým školám vyhnout se přijímání ukrajinských dětí. Snahu o vyčlenění za legitimní cíl považovat nelze.

31. I kdyby tomu tak bylo, nelze daného cíle napadenými ustanoveními dosáhnout. Odůvodnění nevychází z žádných empirických dat, ač existují statistiky počtu ukrajinských žáků na českých školách. Napadená ustanovení nepřinášejí žádný konkrétní mechanizmus, který by školy s největším počtem identifikoval a zajistil jejich lepší rozprostření. Neobsahují ani žádné pojistky proti riziku, že při pozdějším termínu zápisů již nezbude místo a ukrajinské děti se budou disproporčně koncentrovat ve zbylých školách, takže by daná úprava mohla působit kontraproduktivně. Není tak splněna podmínka vhodnosti. Kdyby toto kritérium bylo shledáno splněným, dané opatření neobstojí z hlediska kritéria nezbytnosti, neboť daného cíle lze dosáhnout šetrnějšími prostředky, a to – jak uvedla organizace META – pomocí „kvalitní koordinace ze strany zřizovatelů, kvalitní a včasné komunikace s rodiči a školami, organizace předběžných zápisů zřizovatelem pro všechny budoucí žáky 1. tříd a zajištěním dostatečné podpory pro děti s odlišným mateřským jazykem“. Pokud by šlo o nezbytné opatření, byla by újma na právech ukrajinských dětí nepřiměřená. Zvláštní zápisy mohou některým školám (zejm. kapacitně nejvytíženějším) ulevit, oproti nim však stojí již zmíněná negativa. Dodávají, že jde o opatření plošné, bez časového omezení a analýzy dopadů, a jeho využití je bez možnosti přezkumu ponecháno na libovůli ředitelů a zřizovatelů. Nad takto razantním opatřením s negativními dopady nemůže zájem na dílčí a pravděpodobně lokálně omezené pomoci převážit. Požadavek přiměřenosti v užším smyslu nebyl splněn.

32. Závěrem ochránci uznávají, že začlenění velkého množství příchozích ukrajinských dětí do českého školství představuje nelehkou výzvu a školy a zřizovatelé se často nacházejí ve velmi obtížné situaci. Mají však za to, že systémové problémy je třeba řešit koncepčně, nikoliv nepromyšlenými kroky, které neodůvodněně omezují základní práva zranitelné skupiny, a navíc menšiny. Upozornili současně na možný rozpor s právem Evropské unie (dále též jen „EU"), konkrétně s čl. 14 a čl. 51 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie, čl. 14 odst. 1 směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími, implementované zákonem č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění zákona č. 343/2007 Sb., s tím, že Komise upřesnila, že přístup ke vzdělávání musí být pro všechny děti zajištěn co nejdříve, jak je to prakticky možné.

IV. e)
Replika navrhovatelky

33. Ústavní soud zaslal vyjádření účastníků a vedlejších účastníků navrhovatelce k případné replice, která této možnosti nevyužila.

V.
Amicus curiae brief

34. Ústavní soud dne 26. 11. 2025 obdržel společné vyjádření spolku Konsorcia nevládních organizací pracujících s migranty v ČR, z. s., který sdružuje 22 nevládních organizací, s nimiž společně hájí práva cizinců v České republice, a organizace META, o. p. s. – Podpora příležitostí ve vzdělávání, která je členem tohoto konsorcia. Podle jejich informací vyžádaných od Magistrátu hl. m. Prahy a jednotlivých základních škol v Praze proběhl zvláštní zápis pouze v 16 školách, z čehož vyvozují, že samy školy nepovažují takové zápisy za účelné (vzhledem k deklarovanému cíli napadené právní úpravy, jímž má být rovnoměrné rozmístění ukrajinských dětí do prvních tříd) a že to svědčí i o metodickém usměrnění ze strany MŠMT. Z podaných 114 přihlášek bylo rozhodnuto o nepřijetí v 38 případech, patrně z důvodu naplnění kapacity již v řádném kole zápisu. Pouze u 9 dětí, které nebyly přijaty, má městská část informace, zda a do jaké základní školy byly děti přijaty, takže zmíněný deklarovaný cíl není sledován ani aktivně řízen.

35. Konkrétně zmiňují případ Prahy 9, kde bylo podáno 55 přihlášek, vydáno 27 rozhodnutí o nepřijetí a kde i přes vysoký počet přihlášek dvě základní školy nepřijaly v rámci zvláštního zápisu žádné dítě. Dále poukazují na situaci v Praze 22, kde zvláštní zápisy realizovaly dvě školy, jedna škola nepřijala žádné dítě, ač bylo podáno 9 přihlášek; to nasvědčuje spíše než rovnoměrnému rozmístění dětí jejich koncentraci.

36. Ze zjištěných dat vyvozují, že velmi pravděpodobně by většina těchto dětí byla přijata v rámci řádného zápisu a že deklarovaný cíl se nerealizuje, naopak se zvyšuje riziko faktické segregace. Dále mají za to, že odkládání přijímání těchto dětí prohlubuje (míněno zřejmě „ztěžuje") sociální inkluzi, neboť jejich vrstevníci a kamarádi půjdou k zápisu do školy společně, zatímco ony budou čekat několik měsíců v nejistotě, což může vést k vyčlenění z kolektivu a posílení nežádoucího pocitu „jinakosti". Zmiňují rovněž, že se zvláštní zápisy nevztahují na jiné cizince, včetně ukrajinských dětí s jiným typem pobytového statusu, a že se mohou týkat dětí, které prošly českým předškolním vzděláváním a ovládají český jazyk na velmi dobré úrovni.

37. Podle vyjadřujících se osob existují méně omezující a efektivnější prostředky k dosažení deklarovaného cíle, např. různé formy „předzápisů“ pro všechny, které se obejdou bez legislativní úpravy a které umožní zmapovat potřeby jednotlivých škol a dětí a zajistit podporu a komunikaci s rodiči budoucích žáků. S ohledem na výše uvedené podporují podaný návrh a žádají, aby Ústavní soud vyhověl návrhu na přednostní projednání, neboť termín běžných zápisů se posouvá na měsíc leden.

VI.
Upuštění od ústního jednání

38. Ústavní soud dospěl k závěru, že od ústního jednání nelze očekávat další objasnění věci, pročež od něj podle § 44 věty první zákona o Ústavním soudu upustil.

39. Poté přikročil (jak mu to v souladu se zásadou oficiality ukládá § 68 odst. 1 zákona o Ústavním soudu) k posouzení, zda jsou napadená zákonná ustanovení v souladu s ústavním pořádkem, tedy zda a) byla napadená právní úprava přijata a vydána v mezích Ústavou stanovené kompetence, b) byl dodržen ústavně předepsaný způsob jejich přijetí, resp. vydání a konečně c) je napadená právní úprava v souladu s ústavním pořádkem z hlediska obsahového (§ 68 odst. 2 zákona o Ústavním soudu).

VII.
Průběh legislativního procesu a posouzení jeho ústavní konformity

40. Jde-li o průběh schvalování zákona č. 24/2025 Sb., Ústavní soud vyšel zejména z vyjádření předložených Poslaneckou sněmovnou a Senátem, jakož i z veřejně dostupných zdrojů (stenozáznamů z jednání schůzí obou komor Parlamentu, usnesení a sněmovních a senátních tisků volně dostupných na http://www.psp.cz a http://www.senat.cz), neboť skutečnosti zde uvedené navrhovatelka nenapadá a ani Ústavní soud jinak neshledal důvod o jejich věrohodnosti pochybovat.

41. Ústavní soud na jejich základě předně konstatuje, že zákon č. 24/2025 Sb. byl přijat a vydán v mezích Ústavou stanovené kompetence. Navrhovatelka ani v tomto ohledu žádné výhrady nevznáší, její argumentace se soustředí na údajný ústavněprávní deficit legislativního procesu, konkrétně na to, že pozměňovací návrh byl původně zamítnut a námitka vznesená poslancem Radkem Vondráčkem proti danému hlasování byla vznesena opožděně a také že napadená ustanovení mají povahu tzv. legislativních přílepků. Vzhledem k tomu, že navrhovatelka jiné výhrady nevznesla a ani Ústavní soud *prima facie* nezjistil, že by legislativní proces mohl být stižen nějakou jinou kvalifikovanou vadou, přistoupil k posouzení důvodnosti konkrétně zmíněných námitek.

VII. a)
Obecná východiska

1. Legislativní proces

42. K posuzování ústavnosti legislativního procesu v řízení o zrušení zákonů a jiných právních předpisů podle § 64 a násl. zákona o Ústavním soudu se váže četná judikatura Ústavního soudu, kterou shrnuje nález ze dne 13. 9. 2022 sp. zn. Pl. ÚS 7/22 (N 110/114 SbNU 17; 317/2022 Sb.). Ústavní soud, vycházeje z tohoto nálezu, připomíná, že na straně jedné je dán požadavek na dodržování procesních (procedurálních) pravidel za účelem dosažení řádného (ústavně konformního) rozhodnutí [nález ze dne 2. 10. 2002 sp. zn. Pl. ÚS 5/02 (N 117/28 SbNU 25; 476/2002 Sb.)], na straně druhé platí, že formální vady v legislativním procesu mohou založit protiústavnost posuzovaného zákona pouze tehdy, jde-li o přímé a podstatné porušení jeho pravidel (ať již v rovině Ústavy a ústavního pořádku, či v rovině podústavního práva) a zároveň takové pochybení dosahuje ústavněprávní dimenze [nález ze dne 1. 3. 2011 sp. zn. Pl. ÚS 55/10 , bod 101 a násl., (N 27/60 SbNU 279; 80/2011 Sb.) či ze dne 22. 6. 2021 sp. zn. Pl. ÚS 6/21, body 44 a 45, (N 121/106 SbNU 312; 301/2021 Sb.)]. Není úlohou Ústavního soudu být ochráncem „pouhé“ zákonnosti parlamentní procedury [srov. nález ze dne 7. 4. 2020 sp. zn. Pl. ÚS 30/16, bod 40, (N 67/99 SbNU 258; 254/2020 Sb.)]; ingerence Ústavního soudu do legislativního procesu je opodstatněna zejména ochranou volné soutěže politických stran (čl. 5 Ústavy), resp. politických sil (čl. 22 Listiny) a ochranou menšin (čl. 6 Ústavy), typicky parlamentní opozice [nález ze dne 18. 5. 2021 sp. zn. Pl. ÚS 87/20 (N 97/106 SbNU 84; 232/2021 Sb.), bod 87]. Vada legislativního procesu mající již charakter neústavnosti může být dána i kumulací více dílčích formálních pochybení [srov. nález ze dne 27. 11. 2012 sp. zn. Pl. ÚS 1/12 (N 195/67 SbNU 333; 437/2012 Sb.), bod 208].

43. Ústavní soud dále konstatuje, že pravidla legislativního procesu jsou obsažena v různých pramenech (parlamentního) práva, mezi které náleží především Ústava, jednací řády obou komor Parlamentu [vedle jednacího řádu (Poslanecké sněmovny) jde o zákon č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu, ve znění pozdějších předpisů] a jednotlivá usnesení jednotlivých komor Parlamentu vydaná na základě § 1 odst. 2 jejich jednacích řádů (tzv. autonomní usnesení); významná je rovněž ustálená praxe parlamentní komory a jejích orgánů, lze-li ji považovat za souladnou s principy tvorby práva, demokratického politického systému apod. (nález sp. zn. Pl. ÚS 77/06, bod 38, nebo nález sp. zn. Pl. ÚS 55/10, bod 63). Ústavní soud považuje tyto prameny parlamentního práva za projev autonomie parlamentu (nález sp. zn. Pl. ÚS 55/10, bod 64). Součástí požadavků na zákonodárný proces proto nejsou jen relativně určitá procesní pravidla stanovená Ústavou, nýbrž i některé ústavní principy, k jejichž konkretizaci dochází až na úrovni zákona, tedy jednacích řádů obou komor. Vedle demokratického principu plynoucího z čl. 1 odst. 1 Ústavy, který představuje jednu z podstatných náležitostí demokratického právního státu a který se nevyčerpává pouhým většinovým rozhodnutím demokraticky zvolených poslankyň a poslanců nebo senátorek a senátorů, ale vyplývají z něj požadavky i ve vztahu ke způsobu (průběhu) projednávání návrhu zákona, lze ústavní relevanci přiznat též dalším principům, především zákazu svévole, principu ochrany menšin při přijímání politických rozhodnutí, požadavku demokratické kontroly, jak ze strany poslankyň a poslanců či senátorek a senátorů, tak i ze strany veřejnosti, a rovněž princip volné soutěže politických sil [nález ze dne 19. 4. 2011 sp. zn. Pl. ÚS 53/10 (N 75/61 SbNU 137; 119/2011 Sb.), bod 105].

2. K problematice tzv. legislativních přílepků

44. Tzv. legislativní přílepky (dále též jen „přílepky“) jsou návrhy, které byly v průběhu legislativního procesu formou pozměňovacího návrhu „přilepeny“ k původnímu projednávanému návrhu zákona, s tímto původním návrhem (legislativní předlohou) však nesdílí stejný předmět a účel. Jde tedy ve vztahu k projednávanému návrhu zákona o věcně a teleologicky nijak nesouvisející návrhy, které jsou pozměňovacími návrhy jen formálně, zdánlivě, ve skutečnosti jde o nový návrh zákona ve smyslu čl. 41 a násl. Ústavy [nález sp. zn. Pl. ÚS 77/06, body 49 až 52, 66 až 70, či ze dne 27. 3. 2008 sp. zn. Pl. ÚS 56/05 (N 60/48 SbNU 873; 257/2008 Sb.) bod 41]. Přílepek proto představuje zastřenou zákonodárnou iniciativu (nález sp. zn. Pl. ÚS 77/06, bod 57).

45. Ačkoliv Ústava existenci ani průběh trojího čtení legislativních návrhů, včetně podávání pozměňovacích návrhů, výslovně neupravuje (až na zmínky v čl. 47 Ústavy), a na rozdíl od ústav některých jiných států ani výslovně nezakazuje nesouvisející pozměňovací návrhy (přílepky), „přílepková praxe“ ve svých důsledcích a v konkrétních případech může narušovat některé ústavní principy, hodnoty a pravidla. Může například ohrozit demokratický princip – nepřípustně omezit řádnou parlamentní debatu k návrhu a upřít dostatečný prostor na vyjádření parlamentní menšině. Může také zasáhnout do dělby moci a ústavních záruk tzv. brzd a protivah uvnitř moci zákonodárné i mezi jednotlivými mocemi (v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 77/06, bod 71, se upozorňuje na obcházení práva vlády vyjádřit se ke každému návrhu zákona podle čl. 44 Ústavy). Konečně může představovat i nepřípustné obcházení zákonodárné iniciativy (čl. 41 Ústavy).

46. Ústavní soud v nedávném nálezu ze dne 4. 12. 2024 sp. zn. Pl. ÚS 41/23 (427/2024 Sb.) zhodnotil svou judikaturu týkající se legislativních přílepků (body 90 až 105) a neshledal důvod se od ní odchylovat. Přílepkem je podle tohoto nálezu takový pozměňovací návrh, který nemá úzký vztah ani k účelu, ani k předmětu původního návrhu zákona, a současně ve sněmovně nebylo dosaženo širokého konsenzu na jeho přijetí. U takového přílepku je třeba posoudit intenzitu, v níž zasahuje ústavní pravidla a principy, což se bude u různých přílepků lišit, a v návaznosti na to je třeba zvážit, zda nad porušenými ústavními pravidly a principy nepřevažují jiné, protichůdné ústavní hodnoty, pro které je namístě ke zrušení napadené právní úpravy nepřistoupit (bod 106).

47. Zkoumá-li Ústavní soud úzký vztah z hlediska předmětu, zabývá se otázkou, co bylo obsahem původního návrhu zákona a co obsahem pozměňovacího návrhu a zda je mezi těmito obsahy úzký vztah (bod 108). Východiskem tak je původní návrh, tedy zákonodárná iniciativa (novelizující zákon) podle čl. 41 Ústavy, nikoli zákon, který je předmětem této iniciativy (novelizovaný zákon); je tedy třeba zkoumat souvislost mezi obsahem původního návrhu zákona a obsahem pozměňovacího návrhu, nikoliv izolovaně to, zda se původní návrh a pozměňovací návrh týkají novelizace stejných nebo jiných zákonů (bod 109).

48. Posuzuje-li dále Ústavní soud úzký vztah z hlediska účelu, zabývá se tím, co sledoval původní návrh zákona a co pozměňovací návrh. Jde tedy o objektivní úvahu, jaký byl účel původně navržené úpravy a účel pozměňovacím návrhem vložených ustanovení, a posouzení, zda je mezi nimi úzký vztah. Subjektivní názor předkladatele původního návrhu zákona či předkladatele pozměňovacího návrhu na účel jimi navržených norem může mít toliko podpůrný význam (bod 111).

49. Povahu přílepku tak nemá pozměňovací návrh, který předmětem (obsahem) srovnatelnou úpravu navrhuje vložit do jiného zákona, než měl být původně novelizován, a to i kdyby tato změna sledovala jiný účel (pozn.: přesněji „tento zákon sledoval jiný účel“), nebo který do jiného zákona vkládá obsahově odlišnou úpravu, pokud sleduje srovnatelný účel (bod 113). Současně skutečnost, že se původní návrh zákona a pozměňovací návrh týkají novelizace stejného zákona, ještě neznamená, že je mezi nimi dán úzký vztah z hlediska předmětu či účelu (bod 115).

3. K opakovanému hlasování o návrhu zákona

50. K opakovanému hlasování o návrhu zákona se Ústavní soud vyjádřil v nálezu ze dne 2. 10. 2002 sp. zn. Pl. ÚS 5/02 (N 117/28 SbNU 25; 476/2002 Sb.) tak, že postup v zákonodárném procesu upravený jednacím řádem není sice vybudován na zásadě neomylnosti zákonodárců, nicméně z různých (teoreticky) možných variant mechanismů opakovaného hlasování určuje podmínky pro ně tak, že vyhrazuje každé poslankyni a každému poslanci právo, aby při hlasování nebo bezprostředně po něm, tedy poté, co předsedající schůze předepsaným způsobem vyhlásil výsledek hlasování a ohlásil, že návrh byl přijat (§ 76 odst. 1), vznesl námitku buď proti průběhu hlasování, nebo proti jeho výsledku (§ 76 odst. 5); jen tehdy, je-li takto uplatněná námitka plénem Poslanecké sněmovny přijata, lze (bez revokace předchozího hlasování) hlasování opakovat, nikoli však se k návrhu zákona novým projednáním vrátit. Opakované hlasování, lhostejno zda o pozměňovacím návrhu nebo o usnesení, jímž se s návrhem zákona vyslovuje souhlas jako s celkem, je tak limitováno dvěma podmínkami, totiž bezprostředně vznesenou námitkou poslankyně a poslance a kladným rozhodnutím Poslanecké sněmovny o ní, a nadto pro jejich povahu je lze vztáhnout toliko k vadám (omylům) při vlastním hlasovacím aktu, tedy v podstatě k technice hlasování nebo ke zjištění jeho výsledku, nikoli však k meritu projednávaného návrhu (věcné nesprávnosti); k jejich odstranění jsou totiž ústavně určeny jiné mechanismy (čl. 47 odst. 2, čl. 47 odst. 1 a 3 a čl. 50 odst. 2 Ústavy), jejichž prostřednictvím se Poslanecká sněmovna, to však již za změněných procesních podmínek, může k již dříve jí schválenému návrhu zákona vrátit a o něm – v souvislosti s výhradami Senátu nebo s jeho pozměňovacími návrhy nebo s výhradami prezidenta republiky – znovu jednat a opětným hlasováním o nich rozhodnout. V takovém případě jde však o proceduru zahájenou nikoli z vlastního rozhodnutí Poslanecké sněmovny, ale o postup, který je procesním důsledkem nesouhlasu jiného účastníka zákonodárného procesu s návrhem zákona. Ve vztahu ke schválenému návrhu zákona je však vlastní pravomoc Poslanecké sněmovny, tak jak vyplývá z jejího jednacího řádu a koneckonců i z povahy zákonodárného procesu jako rozhodovacího procesu vůbec, vyčerpána přijetím usnesení, jímž s návrhem zákona vyslovila souhlas, tedy – procesně – nenapadeným vyhlášením výsledku hlasování předsedajícím schůze.

VII. b)
Použití obecných východisek na posuzovaný případ

1. Tzv. legislativní přílepek

51. Původní návrh zákona č. 24/2025 Sb. napadená ustanovení neobsahoval. Stalo se tak na základě pozměňovacího návrhu, který poslankyně Renáta Zajíčková vznesla při druhém čtení návrhu zákona, které proběhlo v rámci 115. schůze Poslanecké sněmovny dne 22. 10. 2024. Podané pozměňovací návrhy byly zpracovány jako tisk 727/3, který byl rozeslán dne 23. 10. 2024. Výbor pro bezpečnost jako garanční výbor vydal dne 7. 11. 2024 usnesení, které bylo dne 8. 11. 2024 doručeno poslankyním a poslancům jako sněmovní tisk 727/4 a ve kterém uvedený výbor pozměňovací návrh (označený písmenem „D“) doporučil. Třetí čtení návrhu zákona proběhlo dne 18. 12. 2024. S pozměňovacím návrhem se tudíž poslankyně a poslanci mohli seznámit již v rámci druhého čtení, přičemž celkový časový prostor na pochopení jeho obsahu a na projednání v Poslanecké sněmovně a na případnou odbornou diskusi zde byl téměř dva měsíce.

52. Jak plyne z důvodové zprávy k návrhu zákona č. 24/2025 Sb., primárním smyslem a účelem návrhu zákona č. 24/2025 Sb. bylo prodloužení dočasné ochrany a rozšíření možnosti přechodu držitelů dočasné ochrany do běžného imigračního režimu podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to vytvořením tzv. zvláštního dlouhodobého pobytu, a řešení praktických otázek spojených s prodloužením institutu dočasné ochrany. Vedle toho, a to konkrétně v případě zákona č. 66/2022 Sb., o opatřeních v oblasti zaměstnanosti a oblasti sociálního zabezpečení v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů, jímž však bylo zamýšleno upravit i některá práva a povinnosti cizinců s dočasnou ochranou a držitelů průkazu o povolení k dlouhodobému pobytu (§ 1). Cílem předkládané novely zákona č. 67/2022 Sb. bylo provést změny navazující na navrhovanou novelizaci zákona č. 65/2022 Sb., „zejména tedy v reakci na vznik zvláštního dlouhodobého pobytu“, a prodloužit jeho platnost „dle vzoru návrhu zákona č. 65/2022 Sb.“.

53. Z výše uvedeného plyne, že původní návrh zákona č. 24/2025 Sb. neobsahoval obdobnou právní úpravu jako pozměňovací návrh. Současně však jeho účelem nebylo jen prodloužení dočasné ochrany a vytvoření tzv. zvláštního dlouhodobého pobytu, ale také úprava právních poměrů uprchlíků z Ukrajiny. Z takto vymezeného účelu se právní regulace obsažená v pozměňovacím návrhu nevymykala, a nejde proto o přílepek. S ohledem na aktuální společenskou situaci bylo možné očekávat legislativní iniciativu poslankyň a poslanců, jde-li o úpravu jiných otázek (samozřejmě v rámci zmíněné regulace právních poměrů uprchlíků z Ukrajiny), a to i v oblasti školství, zvláště jestliže zákon č. 67/2022 Sb. právní úpravu, jež je obdobou napadené, již v minulosti obsahoval.

2. Opakované hlasování o pozměňovacím návrhu

54. Jak je patrno ze stenografického záznamu jednání 123. schůze Poslanecké sněmovny, která se konala dne 18. 12. 2024, pozměňovací návrh původně nebyl přijat, neboť získal jen 84 hlasů, ač k jeho přijetí bylo třeba 89 (29 hlasů bylo proti, přihlášeno bylo 176 poslankyň a poslanců). Šlo o hlasování č. 69, které proběhlo ve 12:56 hod. Dále se hlasovalo o dalších (jiných) pozměňovacích návrzích (hlasování č. 70 a 71). Následně poslanec Radek Vondráček hlasování č. 69 zpochybnil s tím, že hlasoval pro přijetí pozměňovacího návrhu, ale zaznamenáno bylo, že se zdržel. Předsedající nechal o námitce proti výsledku hlasování hlasovat, pro hlasovalo 170 ze 177 přihlášených poslankyň a poslanců, dva hlasy byly proti (hlasování č. 72 v 13:01 hod.). V dalším hlasování (č. 73 v 13:02 hod.) byl pozměňovací návrh přijat – pro se vyslovilo 121 ze 176 přítomných poslankyň a poslanců a 28 hlasů bylo proti (o návrhu zákona jako celku z přítomných 177 poslankyň a poslanců pro hlasovalo 99 a proti 78).

55. Ústavní soud připomíná, že stanovisko vyjádřené v citovaném nálezu sp. zn. Pl. ÚS 5/02 se týkalo situace, kdy Poslanecká sněmovna přistoupila k revokaci svého usnesení, jímž s návrhem posuzovaného zákona vyslovila souhlas, a to po delší době a na jiné schůzi, a v takto nově otevřeném zákonodárném procesu již dříve schválený návrh zákona znovu projednala a posléze ho přijala v jeho jiném znění. Učinila tak (ve stručnosti řečeno) z důvodu, že došlo k porušení procedurálních pravidel při schvalování pozměňovacích návrhů a že nastala situace, kdy nebylo zřejmé, o kterém návrhu se hlasuje.

56. V nyní posuzované věci je situace odlišná, neboť námitka proti výsledku hlasování byla vznesena na téže schůzi Poslanecké sněmovny pouze s několikaminutovým odstupem od daného hlasování a důvodem jejího uplatnění bylo, že zjištěný (konstatovaný) výsledek neodpovídal skutečnosti. Navrhovatelka argumentuje tím, že jde o námitku opožděnou, neboť ji bylo možné vznést jen při hlasování nebo bezprostředně po něm (§ 76 odst. 5 jednacího řádu), a nikoliv tedy až po dvou hlasováních o dalších pozměňovacích návrzích.

57. Poslanecká sněmovna má při interpretaci a aplikaci jednacího řádu velkou míru autonomie a není ani úkolem Ústavního soudu posuzovat, zda je postup orgánů Poslanecké sněmovny při schvalování zákona v souladu s jednacím řádem; důvodem zásahu může být porušení zákazu svévole, mající konsekvence i z hlediska ústavních pravidel či z nich plynoucích základních principů legislativního procesu (viz body 42 a 43).

58. Interpretace pojmu „bezprostředně" obsaženého v § 76 odst. 5 jednacího řádu prošla určitým vývojem. Aktuálně podle praxe Poslanecké sněmovny platí, že námitku je třeba vznést, jakmile je dostupná hlasovací listina a jakmile poslankyně či poslanec dostane k podání námitky slovo. Na straně jedné zde musí být určitý časový prostor na studium hlasovací listiny, na straně druhé nesmí dojít k mnoha dalším hlasováním nebo k delšímu jednání o jiném bodu mezi podáním námitky a hlasováním, které se zpochybňuje (Syllová, J., Kavěna, M., Tetourová, E., Němec, J., Francová, J. a kol. Jednací řád Poslanecké sněmovny. Komentář. Systém ASPI. Wolters Kluwer).

59. Takováto praxe Poslanecké sněmovny se Ústavnímu soudu nejeví jako rozporná se smyslem a účelem institutu námitky proti průběhu či výsledku hlasování, neboť zajišťuje reálný výkon tohoto práva a současně brání před jeho zneužitím (jak k tomu došlo ve věci řešené nálezem sp. zn. Pl. ÚS 5/02). Postup při schvalování zákona č. 24/2025 Sb. z rámce této praxe nijak nevybočuje, neboť po sporném hlasování sice následovala další dvě hlasování o jiných pozměňovacích návrzích, ta však proběhla bezprostředně, v rychlém sledu a bez diskuze v plénu. Námitka proti výsledku hlasování sice nebyla vznesena ihned po něm, nicméně se tak stalo bez většího prodlení, jakmile to bylo reálně možné. Za těchto okolností nelze legislativní proces (daný postup) Poslanecké sněmovny kvalifikovat jako svévolný. Není tak už ani podstatné, že z návrhu neplyne, jaké by měly být konkrétní ústavněprávní dopady tohoto údajně vadného postupu.

VIII.
Věcný přezkum ústavnosti napadených ustanovení

60. Navrhovatelka se domáhá zrušení napadených ustanovení zákona č. 67/2022 Sb., protože mají kolidovat se základním právem na vzdělání, které je zaručeno čl. 33 Listiny, ve spojení se zákazem diskriminace, který zakotvuje čl. 1 a čl. 3 odst. 1 Listiny. Podle navrhovatelky porušují i mezinárodní závazky, jimiž je Česká republika vázána, jakož i předpisy EU.

VIII. a)
Obecná východiska

1. Nejednoznačnost právní úpravy

61. Ústavní soud v nálezu ze dne 8. 7. 2010 sp. zn. Pl. ÚS 8/08 (N 137/58 SbNU 115; 256/2010 Sb.) konstatoval, že důvodem neústavnosti právní úpravy zásadně není její nejednoznačnost, respektive interpretační potíže jí vyvolané. Současně nastínil, že daný nedostatek je nutno řešit ústavně konformním výkladem, přičemž poukázal na nález ze dne 3. 2. 1999 sp. zn. Pl. ÚS 19/98 (N 19/13 SbNU 131; 38/1999 Sb.), podle kterého „povinnost soudů nalézat právo neznamená pouze vyhledávat přímé, konkrétní a výslovné pokyny v zákonném textu, ale též povinnost zjišťovat a formulovat, co je konkrétním právem i tam, kde jde o interpretaci abstraktních norem, ústavních zásad, ustanovení Listiny a závazků plynoucích z mezinárodních smluv. Prostor takové interpretace a její význam je nepochybně větší tam, kde jde o aplikaci zákonných předpisů, které nejsou sice již zcela vyhovující, avšak nejsou ve své podstatě ani protiústavní. Z mnoha myslitelných výkladů zákona je třeba v každém případě použít pouze takový, který respektuje ústavní principy (je-li takovýto výklad možný), a ke zrušení ustanovení zákona pro neústavnost přistoupit teprve, nelze-li dotčené ustanovení použít, aniž by byla porušena ústavnost (princip minimalizace zásahu)". Neurčitost některého ustanovení právního předpisu je tak nutno považovat za rozpornou s požadavkem právní jistoty, a tudíž i právního státu (čl. 1 odst. 1 Ústavy) toliko tehdy, jestliže intenzita této neurčitosti vylučuje možnost stanovení jeho normativního obsahu pomocí obvyklých interpretačních postupů [např. nález ze dne 13. 3. 2007 sp. zn. Pl. ÚS 10/06 (N 47/44 SbNU 603; 163/2007 Sb.)].

62. Jinak řečeno, v řízení o kontrole právních předpisů se uplatní zásada přednosti ústavně konformního výkladu právního předpisu nebo jeho jednotlivého ustanovení před jejich derogací Ústavním soudem, spojená s povinností všech orgánů veřejné moci interpretovat a aplikovat právo se zřetelem na požadavek ochrany základních práv a svobod (čl. 1 odst. 1 a čl. 4 Ústavy) [např. nález ze dne 30. 6. 2015 sp. zn. Pl. ÚS 21/14 (N 122/77 SbNU 759; 199/2015 Sb.), bod 169]. Zmíněná derogace připadá v úvahu, není-li (ústavně konformní) interpretace a aplikace v zásadě možná, a v důsledku toho vzniklý stav právní nejistoty je neslučitelný s ústavním pořádkem.

2. Právo na vzdělání

63. Právo na vzdělání podle čl. 33 odst. 1 Listiny náleží do skupiny hospodářských, sociálních a kulturních práv a domáhat se ho lze pouze v mezích zákonů, které toto ustanovení provádějí (čl. 41 odst. 1 Listiny). Konkretizace obsahu daného práva je nejen právem, ale povinností zákonodárce, jenž je ve své činnosti limitován příkazem šetření smyslu a podstaty tohoto základního práva, který lze vyvodit z čl. 4 odst. 4 věty první Listiny [nález ze dne 15. 2. 1994 sp. zn. Pl. ÚS 35/93 (N 7/1 SbNU 51; 49/1994 Sb.)], a případně dalšími mantinely plynoucími z ústavního pořádku, jako je rovnost v právech, resp. zákaz diskriminace, jichž se navrhovatelka dovolává. Napadená ustanovení představují (speciální) úpravu zápisu na základní školu pro určitou skupinu dětí a vzhledem k tomu, že zápis je předpokladem přijetí na základní školu, tato úprava spadá do rámce práva na přístup ke vzdělání, jež tvoří jednu ze základních obsahových složek práva na vzdělání.

64. Ustanovení čl. 33 Listiny zaručuje právo na vzdělání „každému“, tj. nejen státním občanům, ale i cizincům. Co do významu stejné spojení „[n]ikomu nesmí být odepřeno …“ obsahuje i čl. 2 Dodatkového protokolu k Úmluvě. Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva zřetelně plyne, že právo na vzdělání dopadá na všechny osoby spadající pod jurisdikci členského státu, tedy i na další osoby, které mají jiné občanství anebo žádné občanství nemají, pobývají-li na jeho území legálně, současně však může být za určitých okolností omezeno (viz např. rozsudek ze dne 21. 6. 2011 ve věci *Ponomaryovi a další proti Bulharsku*, stížnost č. 5335/05).

3. Zásada rovnosti a zákaz diskriminace

65. Obecná zásada rovnosti je zakotvena v čl. 1 Listiny a ve vztahu k veřejné moci se z ní vyvozuje ústavněprávní příkaz rovnosti při aplikaci práva (tzv. rovnost před zákonem), jakož i při tvorbě práva (tzv. rovnost zákona). Ustanovení čl. 3 odst. 1 Listiny pak stanoví, že určité skutečnosti nemohou být důvodem pro rozdílné zacházení. Z čl. 1 Listiny tedy nelze vyvodit požadavek zcela rovného zacházení, podle kterého je zakázáno jakékoliv zvýhodnění či znevýhodnění jednotlivce, nýbrž pravidlo, že nerovné zacházení se musí opírat o nějaký akceptovatelný důvod, přičemž čl. 3 odst. 1 Listiny některé skutečnosti z množiny takových důvodů vylučuje (srov. sp. zn. Pl. ÚS 7/03). Ostatně již Ústavní soud České a Slovenské Federativní Republiky vyslovil závěr, že rovnost nelze chápat jako kategorii absolutní a že vždy o ní musí být uvažováno jako o rovnosti relativní, požadující odstranění neodůvodněných rozdílů (nález ze dne 8. 10. 1992 sp. zn. Pl. ÚS 22/92, uveřejněn pod č. 11 ve Sbírce usnesení a nálezů Ústavního soudu ČSFR).

66. Jak již bylo naznačeno, nikoliv každé nerovné zacházení zakládá porušení ústavnosti [srov. např. nálezy ze dne 4. 6. 1997 sp. zn. Pl. ÚS 33/96 (N 67/8 SbNU 163; 185/1997 Sb.), ze dne 25. 6. 2002 sp. zn. Pl. ÚS 36/01 (N 80/26 SbNU 317; 403/2002 Sb.), sp. zn. Pl. ÚS 7/03 nebo ze dne 15. 5. 2012 sp. zn. Pl. ÚS 17/11 (N 102/65 SbNU 367; 220/2012 Sb.), bod 74]. Obecně platí, že zásada rovnosti zakazuje zacházet libovolně rozdílně s tím, co je v zásadě stejné; libovolně přitom znamená, že pro takové zacházení neexistuje žádný rozumný věcný důvod [např. nález ze dne 21. 1. 2003 sp. zn. Pl. ÚS 15/02 (N 11/29 SbNU 79; 40/2003 Sb.)].

67. Ústavní soud ve své rozhodovací činnosti ve shodě s judikaturou ESLP rozlišuje diskriminaci přímou a nepřímou. O přímou diskriminaci jde, zachází-li se s jednou osobou méně příznivě, než se zachází nebo zacházelo nebo by se zacházelo s jinou osobou ve srovnatelné situaci na základě některého z diskriminačních důvodů. Nepřímou diskriminací se rozumí situace, kdy je osoba znevýhodněna z některého z diskriminačních důvodů oproti ostatním na základě zdánlivě neutrálního ustanovení. Ze stejného vymezení vychází také antidiskriminační zákon. Bez ohledu na to, o jaký typ nerovného zacházení jde, jeho prokázání, resp. nevyvrácení zakládá rozpor s čl. 3 odst. 1 Listiny [srov. např. nález ze dne 8. 10. 2015 sp. zn. III. ÚS 880/15 (N 182/79 SbNU 59), bod 21]. Podle povahy tvrzené diskriminace, tj. zda se jedná o přímou či nepřímou diskriminaci, Ústavní soud používá tzv. test přímé a nepřímé diskriminace.

68. V případě tvrzené přímé diskriminace Ústavní soud postupně posuzuje a) zda jde o srovnatelné jednotlivce nebo skupiny, b) zda je s nimi zacházeno odlišně na základě „podezřelého důvodu", c) zda je odlišné zacházení dotčenému jednotlivci nebo skupině k tíži, ať už uložením břemene, nebo odepřením dobra, a d) zda je toto odlišné zacházení ospravedlnitelné, tedy zda sleduje legitimní cíl a je přiměřené. Kladná odpověď na otázku podle bodů a) až c) znamená, že jde o neústavní nerovnost, neobstojí-li posuzované opatření v testu proporcionality jako přiměřený zásah do ústavně zaručeného základního práva [srov. např. nález ze dne 28. 1. 2014 sp. zn. Pl. ÚS 49/10 (N 10/72 SbNU 111; 44/2014 Sb.), bod 34, nebo nález ze dne 11. 2. 2020 sp. zn. Pl. ÚS 4/17 (N 21/98 SbNU 163; 148/2020 Sb.), bod 173].

69. K jednotlivým bodům je možno dodat, že test „srovnatelnosti" osob (skupin osob) či situací je nejen nezbytným krokem k určení, zda na posuzovanou věc (vůbec) dopadá čl. 1 Listiny, ale (v kladném případě) jeho význam spočívá i v přiblížení obsahu, míry a možného důvodu nerovného zacházení, které Ústavní soud hodnotí v dalších krocích. Toto posouzení, spočívající v nalezení kritéria relevance, v sobě nezbytně zahrnuje hodnotový úsudek, který předpokládá pochopení smyslu a účelu přezkoumávané právní úpravy [nález ze dne 20. 11. 2007 sp. zn. Pl. ÚS 50/06 (N 196/47 SbNU 557; 18/2008 Sb.)]. „Podezřelým" může být jakýkoliv důvod (suspect classification), jehož použití jako kritérium rozlišování pro přiznání určitých práv zakazuje nebo omezuje ústavní pořádek, zejména je-li takovým důvodem okolnost uvedená v čl. 3 odst. 1 Listiny. V závislosti na předmětu opatření a rozlišovacích kritériích ústavněprávní přezkum probíhá na určité škále, kde na jednom pólu je rozhodným hlediskem zákaz libovůle, kdy postačí, že úprava sleduje legitimní cíl a je s to jej dosáhnout či k jeho dosažení přispět, přičemž nemusí jít o řešení nutně nejlepší, nejvhodnější, nejúčinnější či nejmoudřejší [např. nález ze dne 28. 2. 2024 sp. zn. Pl. ÚS 34/23 (94/2024 Sb.), bod 47], a na druhém princip proporcionality v jeho striktním pojetí [např. nález ze dne 22. 1. 2019 sp. zn. Pl. ÚS 32/17 (N 9/92 SbNU 86; 71/2019 Sb.), bod 68 a násl.]. Jak bude níže vysvětleno, napadená ustanovení je třeba posuzovat právě z hlediska principu proporcionality, a to ještě v jeho striktním pojetí, kdy nerovné zacházení lze ospravedlnit za předpokladu, že je k dosažení tohoto cíle nejen způsobilé a nezbytné, ale také přiměřené z hlediska hodnoty tohoto účelu.

70. V případě nepřímé diskriminace Ústavní soud používá test, který formuloval ESLP (srov. rozsudek ve věci *D. H. a ostatní proti České republice*, bod 184 a násl., či rozsudek ze dne 29. 1. 2013 ve věci *Horváth a Kiss proti Maďarsku*, stížnost č. 11146/11, bod 105, dále též např. rozsudek ze dne 4. 5. 2001 ve věci *Hugh Jordan proti Spojenému království*, stížnost č. 24746/94, bod 154, nebo rozsudek ze dne 20. 6. 2006 ve věci *Zarb Adami proti Maltě*, stížnost č. 17209/02, bod 76). Test nepřímé diskriminace při rozhodování o zrušení zákonů nebo jiných právních předpisů podle čl. 87 odst. 1 písm. a) a b) Ústavy spočívá v hodnocení 1. zda na první pohled neutrální kritérium dopadá o poznání silněji na chráněnou skupinu a 2. zda pro nepřiměřené znevýhodnění chráněné skupiny existuje objektivní a rozumné zdůvodnění (srov. nález sp. zn. Pl. ÚS 30/16, body 141 a 142).

71. ESLP např. v již zmíněné věci *Ponomaryovi proti Bulharsku* definoval diskriminaci jako rozdílné zacházení s osobami v obdobné situaci bez objektivního a rozumného odůvodnění, tj. není-li sledovaný cíl legitimní nebo prostředky použité k jeho dosažení nejsou vůči němu přiměřené (bod 51). Dále konstatoval, že státy mají určitou volnost při posuzování, zda a do jaké míry rozdíly v obdobných situacích ospravedlňují rozdílné zacházení, jehož rozsah se liší podle okolností, předmětu a pozadí dané věci. Široký prostor existuje pro uvážení v oblasti hospodářské a sociální politiky, naopak je-li rozdílné zacházení založeno výlučně na státní příslušnosti, musí být pro jeho ospravedlnění předloženy velmi závažné důvody (bod 52). Připustil, že za určitých okolností může být oprávněné rozlišování mezi různými kategoriemi cizinců (bod 54), a to i v oblasti vzdělávání, to však jen do určité míry, neboť jde o jednu z nejdůležitějších veřejných služeb moderního státu a na rozdíl od některých jiných veřejných služeb je vzdělání právem, které požívá přímé ochrany podle Úmluvy, a specifickým typem veřejné služby, která nejen přímo prospívá jednotlivcům, ale slouží i širším společenským cílům (bod 55). Prostor pro uvážení státu se zvyšuje s úrovní vzdělání, tedy čím vyšší je jeho úroveň, tím větší prostor pro uvážení, a naopak čím důležitější je dané vzdělání pro jednotlivce a společnost (tj. základní vzdělání), tím přísnější kontrola proporcionality je namístě (bod 56). Ústavní soud dodává, že byť tyto úvahy byly vysloveny v souvislosti s placením školného na střední škole cizím státním příslušníkem, obecná východiska lze plně aplikovat na nyní posuzovaný případ.

72. ESLP v rozsudku velkého senátu ze dne 13. 11. 2007 ve věci *D. H. a ostatní proti České republice* připomněl svou judikaturu, podle které politika nebo obecné opatření, které má nepřiměřené negativní dopady na určitou skupinu, může být považováno za diskriminační bez ohledu na to, že na takovou skupinu není konkrétně zaměřeno, a že diskriminace potenciálně odporující Úmluvě může vyplývat i z faktické situace (bod 175). V dalších rozhodnutích týkajících se záruk rovného přístupu ke vzdělávání ESLP konstatuje, že k porušení zákazu diskriminace podle čl. 14 Úmluvy dochází také v případech, kdy stát nepřijme účinná opatření k nápravě faktické nerovnosti žáků v přístupu ke vzdělání (srov. zejména rozsudek ze dne 10. 3. 2010 ve věci *Oršuš a ostatní proti Chorvatsku*, stížnost č. 15766/03, či rozsudek ze dne 31. 5. 2022 ve věci *X. a ostatní proti Albánii*, stížnost č. 73548/17 a 45521/19).

73. V rozsudku velkého senátu ze dne 21. 1. 2011 ve věci *M. S. S. proti Belgii a Řecku*, stížnost č. 30696/09, ESLP označil žadatele o azyl za zvlášť zranitelnou skupinu v potřebě zvláštní ochrany, protože jejich situace je značně nejistá, protože často nemají prostředky k obživě, jsou závislí na státní pomoci a nemají sociální zázemí (bod 251). Požadavek zvláštní ochrany žadatelů o azyl je podle ESLP obzvláště důležitý za situace, kdy dotčenými osobami jsou děti, a to s ohledem na jejich specifické potřeby a mimořádnou zranitelnost (rozsudek ze dne 4. 11. 2014 ve věci *Tarakhel proti Švýcarsku*, stížnost č. 29217/12, bod 99).

VIII. b)
Použití obecných východisek na posuzovaný případ

74. Jak již bylo naznačeno, v posuzované věci je třeba zodpovědět otázku, zda napadená ustanovení nejsou nejednoznačná, zda nepopírají samotnou podstatu práva na vzdělání zakotvenou v čl. 33 odst. 1 a 2 Listiny a zda nejsou v rozporu s příkazem rovného přístupu ke vzdělání a zákazem diskriminace, jež plynou z čl. 1 a čl. 3 odst. 1 ve spojení s čl. 33 odst. 1 a 2 Listiny.

1. K námitce nejednoznačnosti či neurčitosti napadených ustanovení

75. K námitce navrhovatelky, že napadená ustanovení jsou nejednoznačná a neurčitá, a tudíž nemají atributy právního předpisu, Ústavní soud uvádí, že vskutku není zcela zřejmé, proč je v něm obsažen odkaz (i) na § 34 odst. 2 školského zákona, který se týká předškolního vzdělávání. Tato nejednoznačnost však není s to zpochybnit oprávnění ředitele základní školy po dohodě se zřizovatelem stanovit termín zvláštního zápisu (a dotčené osoby tím vyloučit z možnosti podat přihlášku v řádném termínu). Normativní obsah sporných ustanovení je potud dostatečně zřejmý a případnou nejednoznačnost lze / je třeba řešit pomocí (ústavně konformní) interpretace.

2. K námitce porušení zásady rovnosti a zákazu diskriminace

76. Tím, že napadené opatření reguluje přístup dotčené skupiny dětí ke vzdělání, zakládá zásah do práva na vzdělání podle čl. 33 odst. 1 a 2 Listiny. Takový zásah by jako ústavně konformní nemohl obstát, pakliže by nebylo možné (mimo jiné) označit tento přístup za rovný a férový (srov. Wagnerová, E., Šimíček, V., Langášek, T., Pospíšil, I. a kol. Listina základních práv a svobod. Komentář. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, s. 679).

77. Vzhledem k námitce nerovného zacházení Ústavní soud posuzoval, zda je skutečně nerovné a zda je z hlediska ústavnosti přípustné. Nejprve se zaměřil na to, jaké skupiny jsou předmětem srovnání a v čem spočívá rozlišovací kritérium (*differentium specificum*). V tomto ohledu vyšel z toho, že zde existuje množina dětí, které podléhají povinné školní docházce (srov. § 36 odst. 2 školského zákona); ta je tvořena podmnožinou dětí, pro kterou platí speciální pravidlo pro zápis do prvních tříd základních škol, jež vylučuje (umožňuje vyloučit) možnost zúčastnit se zápisu s podmnožinou dětí ostatních. Rozlišovacím kritériem je status dočasné právní ochrany podle § 2 a násl. zákona č. 65/2022 Sb. či zvláštní dlouhodobý pobyt podle § 7o téhož zákona. Pro úplnost Ústavní soud dodává, že dočasné ochrany požívají vysídlené osoby, jež jsou uvedeny ve směrnici Rady 2001/55/ES, tj. cizinci, již splňují mj. podmínku trvalého pobytu nebo posledního bydliště na území Ukrajiny [§ 3 odst. 2 zákona č. 65/2022 Sb., který byl přijat v návaznosti na citovanou směrnici a prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. 3. 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana]. První podmnožina bude pro stručnost (byť nezahrnuje všechny děti pocházející z Ukrajiny) dále označována jako „ukrajinské děti“, druhá skupina tvořená především českými dětmi bude označována jako „ostatní děti“. Protože nerovné zacházení mají přímo zakládat napadená ustanovení, podrobil je Ústavní soud testu přímé diskriminace (viz body 68 a 69). Současně však nemohl pominout, že posuzované opatření drtivou měrou dopadá na určitou národnostní skupinu, což se promítá do přístupu Ústavního soudu k posuzování otázky „podezřelosti“ důvodu nerovného zacházení, resp. podoby testu proporcionality (blíže viz bod 79).

Jsou zde srovnatelné skupiny jednotlivců?

78. Vzhledem k tomu, že i ukrajinské děti spadají do osobní působnosti čl. 33 odst. 1 a 2 Listiny (viz bod 64), a vztahuje se (tak) na ně povinná školní docházka, je třeba uzavřít, že jde o skupinu srovnatelnou s ostatními dětmi.

Spočívá odlišné zacházení na „podezřelém důvodu“?

79. Jde-li o druhý bod testu přímé diskriminace, tj. zda odlišné zacházení spočívá na „podezřelém důvodu“, Ústavní soud má za to, že věcným důvodem odlišného zacházení je skutečnost, že jde o početnou skupinu osob, která se v důsledku ruské vojenské agrese ocitla na území České republiky, což si vyžádalo přijetí opatření v řadě oblastí, včetně školství. S tím koresponduje, že další děti jakožto cizinci s jiným statusem, než je dočasná právní ochrana (zvláštní dlouhodobý pobyt), tedy i ty, které mají ukrajinské státní občanství a pobývají na území České republiky, danou regulací dotčeny nejsou. K odchylnému zacházení dochází na základě příslušného cizineckého statusu. Navíc zde existuje úzký vztah mezi kritériem dočasné ochrany a národností, která je důvodem výslovně vymezeným v čl. 3 odst. 1 Listiny. Držitelé dočasné ochrany totiž jsou převážně ukrajinské národnosti. Vzhledem k tomu, že napadené opatření drtivou měrou postihuje právě tuto národnostní skupinu, je prostor zákonodárce pro odlišné zacházení velmi úzký, a tudíž je třeba v posuzované věci použít přísný test proporcionality. Proto se dané kritérium v kontextu posuzované věci blíží těm, jež jsou uvedena v čl. 3 odst. 1 Listiny.

Je s dotčenou skupinou zacházeno odlišně a k její tíži?

80. S ohledem na důvody uvedené v návrhu a vyjádření vedlejších účastníků Ústavní soud nemá pochybnost, že je s touto skupinou zacházeno způsobem, který děti do ní spadající oproti ostatním dětem znevýhodňuje, resp. že pro takové zacházení otevírá prostor. Ukrajinským dětem je odpíráno dobro v podobě řádného zápisu do základních škol, a tedy napadené opatření je této skupině k tíži.

Je odlišné zacházení ospravedlnitelné?

81. Ústavní soud proto dále zkoumal, zda je takové odlišné zacházení ospravedlnitelné, tedy zda sleduje legitimní cíl a je přiměřené (viz body 68 a 69). Nejprve se zaměřil na to, jaké důvody vedly zákonodárce k přijetí předmětného opatření. Připomíná, že obdobná právní úprava byla do zákona č. 67/2022 Sb. vložena zákonem č. 20/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, co však tehdy vládu k podání návrhu právní úpravy obsažené konkrétně v § 2 odst. 5 a 6 zákona č. 67/2022 Sb. vedlo, z důvodové zprávy neplyne; důvodem k podání návrhu zákona jako celku byla podle vlády potřeba upravit některé otázky s ohledem na pokračování migrační krize. Zvláštní zápisy se nestaly předmětem debaty v Poslanecké sněmovně ani Senátu, pouze senátorka Miluše Horská poukázala na velkou vytíženost školních zařízení s ohledem na vysoký počet dětí z Ukrajiny.

82. Ustanovení § 2 odst. 5 a 6 zákona č. 67/2022 Sb. bylo vypuštěno zákonem č. 454/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Důvodová zpráva v části týkající se novelizace zákona č. 67/2022 Sb. obsahuje aktuální stav v oblasti školství s ohledem na migrační krizi, důvodem derogace uvedených ustanovení byla stabilizace situace a potažmo nepotřebnost a nehospodárnost zvláštních zápisů.

83. Napadená ustanovení byla do zákona č. 67/2022 Sb. vložena na základě pozměňovacího návrhu Renáty Zajíčkové, která ho s poukazem na aktuální situaci v Praze i některých dalších místech, kde narůstá počet dětí z Ukrajiny, odůvodnila potřebou rovnoměrného rozmístění dětí do škol, a tím i jejich lepší integrace do většinové společnosti. Takto vyjádřený záměr zákonodárce se může jevit legitimním, neboť rovnoměrné rozmístění přispívá, resp. je předpokladem úspěšné sociální a edukační adaptace a potažmo jejich integrace do většinové společnosti. Podle studie Národního institutu pro výzkum socioekonomických dopadů nemocí a systémových rizik (SYRI) s názvem Adaptace ukrajinských žáků na vzdělávání v českých základních školách z března 2023 by počet ukrajinských dětí ve třídě neměl činit více jak 20 %, přičemž platí, že čím je ve třídě více ukrajinských dětí, tím je segregace na základě etnicity vyšší.

84. Ústavní soud se zabýval tím, zda zvláštní zápis může představovat prostředek rovnoměrného rozmístění ukrajinských dětí do škol, přesněji řečeno především do jednotlivých tříd, a to vždy v příslušném školním roce, neboť právě v užším školním kolektivu si ukrajinské děti nejlépe vytvoří sociální vazby, zlepší znalost češtiny, a jejich edukace se tak stane efektivnější, čímž se pro ně otevře možnost dále studovat na střední a případně na vysoké škole. Jde o základní předpoklady jejich úspěšné integrace. Rovnoměrnost lze chápat jako absolutní, tedy že tento poměr ukrajinských a ostatních dětí bude (v zásadě) stejný na celém území České republiky, anebo relativní, tedy že bude stejný v relevantní oblasti, jež se odvíjí od přiměřené dojezdové vzdálenosti (město, městská část apod.). Dosažení prvně uvedeného cíle není reálné, neboť by to vyžadovalo umístění dětí do základních škol bez ohledu na jejich bydliště, resp. přiměřenou dojezdovou vzdálenost. Relativní rovnoměrnosti lze jistě dosáhnout „přerozdělením“, nastane-li situace, kdy existují lokality ve spádových oblastech s vysokou či naopak nízkou koncentrací ukrajinských dětí.

85. Použití daného nástroje může mít za následek, že na základní školu budou přijaty (přednostně) ostatní děti ze spádové oblasti i mimo ni (§ 36 odst. 5 školského zákona), čímž se kapacita takové školy zcela naplní anebo značnou měrou vyčerpá. V prvním případě budou ukrajinské děti z takové školy vyloučeny zcela, což nekoresponduje s deklarovaným záměrem zákonodárce, a podstatně odlišná není ani situace ve druhém případě, neboť rovnoměrnosti lze sotva dosáhnout, je-li přijetí postaveno na nahodilosti (tedy na tom, kolik míst na dané škole v tom kterém případě na ukrajinské děti „zbude“). Nutným důsledkem pak je zvýšení koncentrace ukrajinských dětí na zbývajících školách. S tím je spojeno i riziko etnické segregace, jež se může zvyšovat i tím, že samy ukrajinské děti budou preferovat školu s početnou ukrajinskou menšinou. Byť tedy dané opatření může snížit koncentraci ukrajinských dětí na některých školách a zvýšit ji na ostatních školách v dané lokalitě, nelze dospět k závěru, že by šlo o prostředek plánovitého rovnoměrného rozmístění ukrajinských dětí.

86. S ohledem na výše uvedené Ústavní soud konstatuje, že napadené opatření není způsobilé dosáhnout zamýšleného cíle, kterým má být rovnoměrné rozmístění ukrajinských dětí na základních školách. Vzhledem k tomu nebylo nutné (možné) zkoumat, zda existují nějaké jiné prostředky, jimiž by bylo možné takového cíle dosáhnout, a zda obstojí v testu proporcionality v užším smyslu.

87. K legitimitě upřednostnění ostatních děti ze spádové oblasti i mimo ni (viz bod 85) je nutné dodat, že jak již bylo výše naznačeno, rozdílné zacházení podle statusu, resp. zde zvýhodnění ostatních dětí může být i v oblasti základního školství za určitých okolnostní z hlediska ústavnosti akceptovatelné. Tomu tak mohlo být i v roce 2022, kdy byla Ukrajina napadena Ruskou federací. Aktuálně je, jak plyne z materiálu MŠMT č. j. MSMT-3644/2025-3 „Základní informace k ukrajinské problematice v regionálním školství, Rychlý výběr z dat jarních výkazů k 31. 3. 2025“, situace taková, že počet žáků na základních školách stoupl jen nepatrně, přetrvávají rozdíly v poměru ukrajinských a českých dětí v jednotlivých krajích a okresech. S tím souvisí i možné napětí mezi kapacitami některých škol a počty přihlašovaných žáků na tyto školy. Současně nelze přejít, že na základě vládního návrhu bylo obdobné opatření jako již nepotřebné zrušeno a z porovnání údajů plynoucích z výše uvedeného materiálu s dřívějšími údaji MŠMT, které se podávají z materiálu „Základní informace k ukrajinské problematice v regionálním školství, Rychlý výběr z dat zahajovacích výkazů ke školnímu roku 2022/23“, o rapidním nárůstu v exponovaných krajích či lokalitách hovořit nelze. Například v Praze za dané období (listopad 2022 – březen 2025) se počet ukrajinských žáků základních škol zvýšil ze 7 728 na 8 585, naopak ve Středočeském kraji se z 5 875 snížil na 5 740, v Karlovarském kraji se z 1 605 snížil na 1 548, v Brně se jejich podíl zvýšil ze 4,6 % na 5,3 %. Ústavní soud tím nezpochybňuje existenci problému s kapacitou na konkrétních školách, zjevně však v současné době nejde o situaci srovnatelnou s tou, která byla vyvolána masivní uprchlickou vlnou v důsledku války na Ukrajině a jejíž zvládnutí vyžadovalo radikální, k ústavním právům patrně i méně šetrná opatření, kdy stát neměl dostatečný časový prostor kapacity škol upravit. Za této situace nemůže Ústavní soud záměr zákonodárce (umožnit ředitelům škol v kooperaci se zřizovateli zcela vyloučit ukrajinské děti z řádného zápisu a potažmo ze školní docházky na dané základní škole) kvalifikovat jako legitimní.

3. K námitce porušení práva na přístup ke vzdělání

88. Namítá-li navrhovatelka porušení samotného práva na přístup ke vzdělání, Ústavní soud nepřehlédl, že vedlejší účastníci v této souvislosti poukazují na konkrétní případy z praxe, kdy se ukrajinské děti nevzdělávají vůbec, protože se jim nepodařilo nalézt základní školu, která by je přijala, nicméně příčinu toho spatřuje spíše v masivním přílivu dětí v důsledku války na Ukrajině, a potažmo v nedostatečné kapacitě školských zařízení v některých částech České republiky, jakož i ve složité životní situaci toho kterého dítěte, nicméně napadená ustanovení (v případě jejich aplikace) ji mohou učinit ještě složitější, a tím přístup ke vzdělání ztížit.

89. Současně má Ústavní soud za to, že z čl. 33 odst. 1 a 2 Listiny nelze obecně vyvodit, že by zakládal právo dítěte na přijetí na určitou školu, byť to v principu předpokládá § 36 odst. 5 školského zákona, neboť mohou nastat objektivní důvody, které tomu brání. Stát pak může své ústavní povinnosti dostát tím, že dítěti zajistí základní vzdělání na jiné srovnatelné škole, zde míněno ve škole v přiměřené dojezdové vzdálenosti. Zákon č. 67/2022 Sb. přitom v § 2 obsahuje mechanizmus, který má zajistit, aby i dítě z dotčené skupiny bylo k základnímu vzdělání přijato. Uvedeného práva se však lze dovolat v individuálních případech, nezajistí-li stát účinný přístup ke vzdělání (např. tím, že nedostojí své povinnosti umístit dítě do základní školy, případně tak učiní, avšak dítě takovou školu nebude s to reálně navštěvovat).

IX.
Závěr

90. Ústavní soud uzavírá, že nedospěl k závěru, že by posuzované opatření představovalo prostředek k dosažení deklarovaného cíle (viz bod 83). Rozdílné zacházení je přitom založeno na cizineckém (azylovém) statusu, což v kontextu nynější věci představuje rozlišovací kritérium srovnatelné (pro účely tohoto posouzení) s národností (srov. bod 79). Nelze ani pominout, že dopadá na děti, které navíc (jako uprchlíci) tvoří zvlášť zranitelnou skupinu (srov. bod 73), a rozdílné zacházení postihuje nejcitlivější oblast vzdělávání, tedy vzdělávání základní (srov. bod 71). Byť přístup k tomuto vzdělání posuzované opatření zásadně neomezuje, ve svém důsledku ho činí obtížnějším, a i když nejde o fatální překážku (jakou může být např. školné), nelze pominout, že dopadá na osoby, jejichž situace je složitější než u majority (se kterou se zachází příznivěji). Takový znevýhodňující přístup, jehož důsledkem může být nežádoucí a z hlediska ústavnosti neakceptovatelná segregace [srov. bod 80], sotva koresponduje se zájmem společnosti na co největší integraci ukrajinských dětí. Nelze současně pominout sociální rovinu dané věci, kdy stát na straně jedné deklaruje nutnost integrace a zároveň ukrajinské děti z většinové společnosti vyčleňuje. Tím dochází i k jejich stigmatizaci, jež může mít negativní dopady na psychiku dětí (i jejich rodičů). Jak také upozorňuje např. organizace EDUin, o. p. s., ve „Vyjádření k dvojím zápisům do základních škol pro ukrajinské žáky“ z ledna 2025, horší dostupnost škol spolu s nižší adaptabilitou některých ukrajinských rodin může být příčinou horší docházky (str. 2) a v krajním případě i toho, že se takové dítě ocitne mimo vzdělávací systém. Zákonodárce napadenými ustanoveními tak zasáhl do oblasti, kde má pro rozdílné zacházení velmi úzký prostor. Ztížil tím dotčeným osobám výkon základního práva na vzdělání, ač šlo o děti, a navíc uprchlíky, tedy o osoby zvláště zranitelné, a to z důvodu, který lze pro oblast základního vzdělávání kvalifikovat jako tzv. „podezřelý“, jenž je za daných okolností obdobou kritérií obsažených v čl. 3 odst. 1 Listiny.

91. Ústavní soud tak uzavírá, že napadenými ustanoveními došlo k porušení ústavního principu rovnosti a zákazu diskriminace zakotvených v čl. 1 a čl. 3 odst. 1 Listiny ve spojení s porušením práva na přístup ke vzdělání podle čl. 33 odst. 1 a 2 Listiny. Z tohoto důvodu je podle § 70 odst. 1 zákona o Ústavním soudu zrušil.

92. O návrhu na přednostní projednání věci Ústavní soud samostatně nerozhodoval, vyhověl mu však fakticky, když o návrhu na zrušení napadených ustanovení rozhodl v nejkratší možné době. Takto postupoval s ohledem na § 36 odst. 4 školského zákona, podle kterého má povinnost zákonný zástupce přihlásit dítě k zápisu k povinné školní docházce v době od 15. ledna do 15. února kalendářního roku, v němž má dítě zahájit povinnou školní docházku, a tudíž bylo třeba rozhodnout před tímto termínem.

93. Podle § 58 odst. 1 zákona o Ústavním soudu jsou nálezy, kterými Ústavní soud rozhodl o návrhu na zrušení zákona nebo jiného právního předpisu anebo jejich jednotlivých ustanovení podle čl. 87 odst. 1 písm. a) a b) Ústavy, vykonatelné dnem jejich vyhlášení ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv, pokud nerozhodne Ústavní soud jinak (čl. 89 odst. 1 Ústavy). V posuzované věci Ústavní soud rozhodl, že nález je vykonatelný již uplynutím dne jeho vyhlášení. Učinil tak z důvodu, aby předešel situaci, že se nestane vykonatelným ještě před výše uvedeným termínem zápisu podle školského zákona, a to by obvyklé stanovení vykonatelnosti nálezu až jeho publikací ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv nezaručilo. Z § 12 odst. 9 zákona č. 222/2016 Sb., o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv a o tvorbě právních předpisů vyhlašovaných ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv (zákon o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv), ve znění pozdějších předpisů, vyplývá, že akt (derogační nález) musí být vyhlášen ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv neprodleně po učinění požadavku na jeho vyhlášení, nejpozději však do 30 dnů, a právě v důsledku této mezní lhůty by přitom nemuselo být zaručeno, že nález bude vyhlášen včas [obdobně např. nález ze dne 14. 6. 2022 sp. zn. Pl. ÚS 10/22 (N 71/112 SbNU 132; 183/2022 Sb.)].

Předseda Ústavního soudu:
JUDr. Baxa v. r.

ISSN 3029-5092

Vydavatel: Ministerstvo vnitra, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21, 170 34 Praha 7 • **Redakce Sbírky zákonů a mezinárodních smluv**: Ministerstvo vnitra, nám. Hrdinů 1634/3, poštovní schránka 155/SB, 140 21, Praha 4, telefon: 974 817 289, e-mail: sbirka@mv.gov.cz • Sazba: Tiskárna Ministerstva vnitra, Bartůňkova 1159/4, poštovní schránka 10, 149 00 Praha 11-Chodov • **Právně závazná elektronická verze Sbírky zákonů a mezinárodních smluv je k dispozici na www.e-sbirka.cz** • Tištěnou verzi částky Sbírky zákonů a mezinárodních smluv lze objednat u Tiskárny Ministerstva vnitra, telefon: 974 887 312, e-mail: info@tmv.cz, www.tmv.cz • Předplatné je od 1. 1. 2024 ukončeno.